

Панухник Олена
д.е.н., професор
завідувач кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
м. Тернопіль, Україна
Olena Panukhnyk
D.Sc. (Econ.), Professor
Head of the Department of Economics and Finance
Ternopil Ivan Puluj National Technical University,
Ternopil, Ukraine

**НОВА ЕКОНОМІЧНА РЕАЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
NEW ECONOMIC REALITY OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF
INCLUSIVE GLOBALIZATION**

Останні роки світ обговорює необхідність соціально-інклюзивного підходу до розгляду економічного розвитку країн світу. Інклюзивність означає, що більшість членів суспільства відчувають на собі результати економічного зростання/спадання.

Як було зазначено учасниками Kyiv International Economic Forum восени 2017 року, Світовий Економічний Форум (World Economic Forum) розраховує композитний індекс інклюзивності розвитку (IDI), який ранжує країни на основі їх комбінованих показників КРІ. Цей новий глобальний індекс має більш комплексний зміст відносного стану економічного розвитку в порівнянні зі загальноприйнятими рейтингами на основі ВВП на душу населення.

Результати обчислень доводять, що 52 країни з 103, які вираховують IDI, зафіксували зниження рівня інклюзивного розвитку за останні 5 років поспіль, що свідчить про обґрунтованість громадської стурбованості нездатністю політиків трансформувати економічний розвиток у суспільний прогрес.

У 42 % країн IDI знизився навіть незважаючи на те, що ВВП на душу населення збільшився. Майнова нерівність є головним винуватцем зниження IDI у більше, ніж 75 % глобальних ринках.

Україна на даний час займає 47-е місце у рейтингу IDI, що значно нижче, ніж це було п'ять років тому. Тривалі бойові дії на сході країни, стирають ефект існуючого прогресу, оскільки вони негативно впливають на найменш забезпечені верстви населення та спонукають талановитих людей залишати країну в пошуках кращих можливостей. В Україні також один з найвищих показників нерівності добробуту серед усіх країн, що розвиваються (за даними Світового Банку Україна входить до групи країн, що розвивається). З позитивного, в Україні нерівність доходів і бідність не дуже високі.

Досвід останніх років доводить, що Європейський Союз стає найбільшим партнером України. Введення безвізового режиму стало перевагою, яка спонукала реальному поширенню на нашу державу «чотирьох свобод» – вільного руху товарів, послуг, робочої сили та капіталів, які становлять основу функціонування ЄС. На нашу думку, цей спектр набагато ширший і, окрім вищезазначених компонентів, включає також широку співпрацю між неурядовими організаціями, численні людські та бізнес-зв'язки.

Чи готова Європа розширити торговельні переваги для України, як залучити до нас європейського інвестора, чи може наша країна стати торговельним перехрестям між Європою та Азією? Ці та багато інших актуальних питань постає сьогодні перед нашою державою [1].

Власний погляд України на себе як на члена європейського співтовариства, поступове входження української держави до цієї поважної спільноти вимагають набуття досвіду й отримання практичних навичок поведінки в новітніх умовах.

Уможливлення для української держави руху в європейське майбутнє багато в чому залежить від усвідомлення необхідності, глибокого розуміння та сприйняття, «взяття на озброєння» принципів, які стали стартовими для успішного розвитку європейських держав. При цьому сама програма дій повинна бути унікальною, адаптованою виключно під умови та особливості нашої держави.

Йдеться про значимість покладення в основу забезпечення розвитку держави, її регіонів, територіальних громад, сфер і галузей економіки принципів:

- сталого, поступального розвитку;
- партнерських взаємовідносин усіх зацікавлених сторін такого розвитку.

Стейкхолдерами, які вимагають налагодження партнерських взаємозв'язків, у першу чергу є: органи державної влади різних рівнів; освітні установи; підприємницькі структури; організації, які здійснюють діяльність із збереження історико-культурної спадщини; громадськість; фізичні особи та ін.

Стратегічно важливу роль і визначальний характер у цьому процесі має відіграти налагодження партнерства між органами державного управління і місцевого самоврядування, структурами бізнесу та освітніми установами, зокрема, університетами. При цьому, саме університети повинні виконати роль економічних новаторів, стати центрами майбутнього економічного розвитку, осередками виявлення інноваційних, креативних, міжсекторальних підходів щодо підвищення потенційних можливостей окремих територій до розвитку, забезпечити обмін досвідом та кращими практиками.

Для України, у першу чергу, вкрай необхідним є створення інноваційної інфраструктури, а також формування активної позиції представників наукових інституцій та освітніх установ як провідників інновацій [2].

Особливе рольове навантаження в сучасних умовах покладається також на підприємницькі структури. Саме в умовах інклюзивної глобалізації завдяки розвитку цифрової економіки малий і середній бізнес отримав можливість стати глобальним, його вплив на світову економіку є все більш відчутнішим. Цей тренд відкриває нові можливості для розвитку українського малого та середнього бізнесу, який може інтегруватись у міжнародні мережі доданої вартості.

Сьогодні підприємницькому сектору вкрай необхідні висококваліфіковані фахівці, з чого випливає, що тісна співпраця з університетами стає нагальною потребою часу.

Участь бізнесу, зокрема, у регулюванні освітньої сфери дозволить досягти наступних результатів:

- забезпечити її відкритість;
- виключити державний монополізм у формуванні вимог до якісної освіти й контролі за їх дотриманням (такі вимоги доцільно формувати та контролювати за участі реальних замовників освітніх послуг, а саме – представників бізнес-структур).

Вкрай недостатня дієвість державних механізмів регулювання розвитку окремих регіонів, територіальних утворень вимагає активності та тісної взаємодії підприємницьких структур, освітніх установ, громадських організацій, прояву їх ініціативи шляхом:

- розробки та реалізації проектів і програм співпраці закладів освіти, бізнес-структур, владних інституцій, громадських організацій;
- надання реальної можливості для української молоді отримати високоякісні професійні навички, фахову підготовку та гарантії працевлаштування;
- використання різноманітних форм академічної мобільності, проектів і грантів задля ознайомлення з досвідом і практикою роботи інституцій влади, підприємницьких та бізнес-структур, освітніх установ країн Європейського Союзу, особливостями ведення ними соціально відповідального бізнесу, перейняття досвіду збереження історичної та культурної спадщини своїх держав.

Аналіз показує, що українська система освіти підтримує інклюзивне зростання, з доволі високим рівнем можливостей для студентів із різних соціальних зрізів населення.

Події останніх років продемонстрували, що незважаючи на всі політичні та економічні негаразди в нашій державі, вищерозглянуті питання є на часі та потребують негайної реалізації, адже несуть у собі значний поштовх для подальшого розвитку України та її перспектив зайняти гідне місце у сучасному глобалізаційному просторі.

Пріоритети повинні включати в себе покращення професійної підготовки майбутніх фахівців, зниження адміністративного навантаження при створенні нового бізнесу, розширення фінансування для підприємців, а також посилення боротьби з корупцією [1].

Перелік використаних джерел:

1. Kyiv International Economic Forum: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forumkyiv.org/uk>
2. Національний форум «Бізнес і університети»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/business.universities/>

Чирка Дмитро

к.е.н., заступник директора департаменту – начальник бюджетного управління департаменту фінансів Тернопільської облдержадміністрації, м. Тернопіль, Україна

Dmytro Chyrka

Candidate of Economic Sciences, Deputy Director – Head of the Budget Office of the Department of Finances of Ternopil Regional State Administration, Ternopil, Ukraine

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ІНСТИТУТУ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ У РАМКАХ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ FORMATION OF EFFICIENT INSTITUTE OF LOCAL FINANCES IN THE FRAMEWORK OF THE STATE POLICY IN DECENTRALIZATION

У законодавстві України використовують, як і в інших країнах, різноманітні терміни для визначення повноважень місцевих органів влади. Найчастіше застосовуються поняття децентралізація та самоврядування.

Найбільш вживаним поняттям щодо місцевої економіки є децентралізація. Це поняття останнім часом стало настільки розповсюдженим, що можна скласти враження, що його зміст є однозначним. Однак, це не зовсім так. Під децентралізацією розуміють дуже різні повноваження, компетенції та обов'язки, які закріплюються за місцевими органами влади. Теорія та практика держав світу у цій галузі не є однозначними. Проте, саме поняття децентралізації дуже часто вживається без огляду на його обсяг і економічні аспекти.

В цілому під децентралізацією розуміють процес передачі визначеного обсягу повноважень центральних органів влади в адміністративних, господарських і фінансових справах місцевим органам влади. Враховуючи такий зміст поняття децентралізації, можна констатувати, що цей термін одночасно включає поняття самоврядування, правової та фінансової самостійності.

Визначень децентралізації є багато і вони відрізняються один від одного. Можна сформулювати загальну дефініцію поняття децентралізації, враховуючи, що незалежно від ступеню передачі завдань, тобто повноважень і обов'язків, децентралізація має включати принаймні такі умови: передача конкретних завдань центральним рівнем місцевим органам влади; використання місцевими органами влади відповідного майна та повноважень, які гарантують їх самостійність; наявність в місцевих органів влади відповідних фінансових ресурсів для реалізації таких завдань.

Важливо також відрізнити загальнодержавні та місцеві інтереси. Вважається, що місцевий інтерес та загальнодержавний інтерес протилежні. Однак, це твердження не обґрунтоване як в правовому контексті, так і на практиці. Діяльність місцевих органів влади